

ที่มาภาพ : Glass, 2017, p. 1, Bass, 2018, p. 1 & Harry S. Truman Presidential Library & Museum, 2018, p. 1

นโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่และการเข้าร่วมสงครามเวียดนามของสหรัฐอเมริกา ยุคประธานาธิบดีลินดอน บี. จอห์นสัน ค.ศ.1965 - 1969

The Great Society Policy and Participation in Vietnam war of United States
The President Lyndon B. Johnson 1965-1969 A.D. era *

ปิยะภพ มะหะมัด**

Piyaphob Mahamad

สารสังเขป

บทความนี้เป็นนำเสนอแนะนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่และการเข้าสู่สงครามเวียดนามของสหรัฐอเมริกายุคประธานาธิบดีลินดอน บี. จอห์นสัน (Lyndon Baines Johnson) (ค.ศ.1965 - 1969) ซึ่งเป็นช่วงเวลาทีนโยบายภายในประเทศถูกนำมาใช้ร่วมกับนโยบายต่างประเทศ โดยเฉพาะการเข้าร่วมสงครามเวียดนามเต็มรูปแบบของสหรัฐอเมริกา นโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ผลักดันให้เศรษฐกิจภายในประเทศเฟื่องฟู สามารถที่จะนำงบประมาณและทรัพยากรทางการทหารเข้าไปสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ในสงครามเวียดนาม ทั้งหมดนี้อยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่เรียกว่า “ฉันทามติแห่งเสรีนิยม” (Liberal Consensus) เป็นสำคัญ

จากการดำเนินนโยบายภายในประเทศและนโยบายต่างประเทศพร้อมกัน ทำให้นโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ไม่สามารถดำเนินการโดยราบรื่น และการเข้าสู่สงครามเวียดนามก่อให้เกิดแรงต่อต้านจนกระทั่งในที่สุดแล้วไม่อาจจะนำความสำเร็จมาสู่ทั้งนโยบายภายในประเทศและนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา

คำสำคัญ : ฉันทามติแห่งเสรีนิยม, การสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่, สงครามเวียดนาม, ลินดอน บี. จอห์นสัน

Summary

This article presents the Great Society and U.S. intervention in the Vietnam War in the Lyndon B. Johnson administration (1965-1969 A.D.) In Johnson administration, U.S. domestic policy was implemented together with foreign policy. The most well-known example was fully involvement in the Vietnam War. The Great Society policy strengthened the economy of the United States and consequently they would be able to give massive military expenditure in the Vietnam War for restraint on Communism. The policies of the United States that time were under the fundamental of Liberal Consensus.

From the domestic policy implementation in collaboration with the foreign policy implementation proved that they could not run the Great Society Program proficiently. As the role of the U.S. in the Vietnam War continued to escalate, antiwar movements grew at large. As a result, the U.S. domestic policy and foreign policy remained abortive.

*ปรับปรุงจากบทความเรื่อง “นโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่และการเข้าร่วมสงครามเวียดนามของสหรัฐอเมริกายุคประธานาธิบดีลินดอน บี. จอห์นสัน ค.ศ. 1965 - 1969” โดยบทความนี้ได้รับการพิจารณาให้นำเสนอในการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 14. พ.ศ. 2556 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ร่วมกับคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 27 - 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 7 รอบพระชนมพรรษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

**ปิยะภพ มะหะมัด อาจารย์พิเศษ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
E-mail : fewmahamad@gmail.com

Keywords : Liberal Consensus, The great society policy, Vietnam War, Lyndon B. Johnson

บทนำ

การสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ (The Great Society) เป็นนโยบายการปฏิรูปประเทศสหรัฐอเมริกาในยุคของประธานาธิบดีลินดอน บี. จอห์นสัน ระหว่างปี ค.ศ.1965-1969 (สมร นิติทัศน์ประภาศ ,2553 ,หน้า 227) นโยบายดังกล่าวได้รับแรงบันดาลใจมาจากแนวคิดเรื่อง “ข้อตกลงใหม่” (New Deal) ของอดีตประธานาธิบดีแฟรงคลิน ดี. รูสเวลท์ (วิวัฒน์ มุ่งการดี ,2533 ,หน้า 386-387) โดยมีเป้าประสงค์ที่จะลดความไม่เท่าเทียมกันที่ยังมีอยู่ในสังคมสหรัฐอเมริกา ลินดอน บี. จอห์นสัน ได้กล่าวถึงการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ว่า (Divine, 1979, p. 150) “ไม่เพียงผลักดันอเมริกาสู่การเป็นสังคมที่ร่ำรวย แต่ไปสู่การเป็นสังคมที่ยิ่งใหญ่ โดยอาศัยความอุดมสมบูรณ์และเสรีภาพจากคนทุกหมู่เหล่า และสังคมนี้จะเป็นสถานที่ที่คนใส่ใจกับคุณภาพของเป้าหมายชีวิตมากกว่าปริมาณสินค้าของตน ใครก็ตามที่มาสู่แผ่นดินนี้ไม่ใช่แค่แสวงหาการสร้างประเทศใหม่เท่านั้น พวกเขาต้องการสร้างโลกใหม่ขึ้นมา และมนุษย์ก็ได้ใช้ประโยชน์จากอัจฉริยภาพในการสร้างความมั่งคั่งสมบูรณ์ให้กับชีวิตของตนเอง”

แม้ว่านโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ของลินดอน บี. จอห์นสัน จะเป็นนโยบายที่ต้องการปฏิรูปและสร้างสังคมให้มีความอุดมสมบูรณ์ แต่นโยบายดังกล่าวต้องดำเนินอยู่ในกรอบฉันทมติที่เรียกว่า “Liberal Consensus” (ฉันทมติแห่งเสรีนิยม) (Hodgson ,2005 ,pp. 68-69) คือ “ข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนในสหรัฐฯ ที่ต้องการให้รัฐบาลกลางดำเนินอย่างต่อเนื่องในส่วนของการปฏิรูปภายในและนโยบายต่างประเทศ นโยบายปฏิรูปภายใน เช่น การฟื้นฟูเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา และการคงไว้ซึ่งระบบทุนนิยม เพื่อไม่ให้วิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่กลับมาอีกครั้ง และนโยบายต่างประเทศ เช่น การสกัดกั้นคอมมิวนิสต์ การรักษาระบบเสรีแบบอเมริกา และเผยแพร่ระบบเสรีแบบอเมริกาไปยังส่วนโลกที่เหลือ” เป็นสิ่งที่ลินดอน บี. จอห์นสัน ต้องดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ ควบคู่ไปกับการสกัดกั้นภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ในสงครามเวียดนาม

ข้อเสนอลหลักของบทความนี้ คือ ช่วง ค.ศ.1965 - 1969 สหรัฐฯ ดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ผลักดันให้เศรษฐกิจภายในประเทศเฟื่องฟู ในขณะที่เดียวกันเกิดการปะทุขึ้นของสงครามเวียดนาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายต่างประเทศเรื่องการสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ของสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเกิดขึ้นของสงครามเวียดนามทำให้ลินดอน บี. จอห์นสัน ตัดสินใจทุ่มงบประมาณและทรัพยากรทางการทหารเข้าไปสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ในสงครามเวียดนาม โดยการดำเนินนโยบายที่ควบคู่กันไปอยู่บนพื้นฐานของ “ฉันทมติแห่งเสรีนิยม” (Liberal Consensus) ทั้งนี้การดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ควบคู่กับการทำสงครามเวียดนาม ในที่สุดแล้วไม่อาจจะนำความสำเร็จมาสู่ทั้งนโยบายภายในประเทศและนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา

1. สาระสำคัญของฉันทมติแห่งเสรีนิยม

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ช่วงกลางปี ค.ศ. 1950 เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ทำให้เกิดความวิตกกังวลว่า วิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ (Great Depression) ในช่วงทศวรรษ 1930 จะกลับมาอีกครั้งหนึ่ง โดยรัฐบาลกลางสหรัฐฯ นำโดยประธานาธิบดีแฟรงกลิน ดี. รูสเวลท์ ต้องหาวิธีการที่ทำให้วิกฤตเศรษฐกิจไม่กลับมาอีกครั้ง (Schulman, 1995, p. 83) ขณะนั้นสหรัฐฯเผชิญกับสงครามเย็น ภัยคุกคามคอมมิวนิสต์จากสหภาพโซเวียต ทำให้สหรัฐฯ ต้องการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ แนวทางทุนนิยมของตนให้คงอยู่ ไม่ให้ภัยคอมมิวนิสต์เข้ามาแทรกแซงระบบทุนนิยมของสหรัฐฯ ได้ ดังนั้น ทำให้เกิดข้อเรียกร้องหนึ่งที่เป็นมิตรร่วมกัน คือ “ฉันทมติแห่งเสรีนิยม” (Liberal Consensus) ซึ่งมีสมมติฐานมาจากการที่เศรษฐกิจของสหรัฐฯมีอัตราการเติบโตสูงในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และความคาดหวังของประชาชนอเมริกาที่มีต่อรัฐบาลกลางสหรัฐฯ ที่ต้องการให้สหรัฐฯ เข้ามามีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ รวมถึงเข้าไปช่วยเหลือทางการเมือง เศรษฐกิจ และการทหารแก่ประเทศพันธมิตรยุโรปตะวันตก เพื่อให้ความร่วมมือกับสหรัฐฯ ในการสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียต แสดงให้เห็นว่าสหรัฐฯพร้อมที่จะเข้ามาเป็นประเทศมหาอำนาจเบอร์หนึ่งของโลกทางการเมือง เศรษฐกิจ และการทหาร จากสมมติฐานดังกล่าว ทำให้ฉันทมติแห่งเสรีนิยม เกิดขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลกลางสหรัฐฯ ทั้งภายในและภายนอกประเทศในที่สุด (Hodgson, 2005, pp. 74-75)

การเกิดขึ้นของฉันทมติแห่งเสรีนิยมช่วงทศวรรษ 1950 - 1960 ของสหรัฐฯ วางอยู่บนพื้นฐานของระบบทุนนิยมเป็นสำคัญ ระบบทุนนิยมทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ คือ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากที่ไม่มีการพัฒนามาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม รวมถึงการต่อต้านอุดมการณ์ลัทธิคอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียต เป็นภัยคุกคามสำคัญที่

สหรัฐฯ ต้องเข้าไปสกัดกัน โดยสหรัฐฯ ได้ใช้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมไปฟื้นฟูประเทศในยุโรปตะวันตกไม่ให้กลายเป็นคอมมิวนิสต์ เป็นการแสวงหาพันธมิตรของสหรัฐฯ เพื่อที่จะต่อต้านคอมมิวนิสต์ไม่ให้แผ่ขยายออกไป รวมถึงไม่ให้ประชาชนในสหรัฐฯ วิตกกังวลกับภัยคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ยังเป็นสร้างความอุดมสมบูรณ์ ความเป็นประชาธิปไตย ความยุติธรรมทางสังคม รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องของสหรัฐฯ

สาระสำคัญของ “ฉันทามติแห่งเสรีนิยม” (Liberal Consensus) ซึ่งเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลกลางสหรัฐฯ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ตั้งแต่ยุคประธานาธิบดีแฮร์รี เอส. ทรูแมน จนถึงโรนัลด์ เรแกน (ค.ศ. 1950-1980) ดังนี้ (Hodgson, 2005, p. 76)

1. ระบบเสรีแบบอเมริกา เพื่อนำมาสู่การสร้างประชาธิปไตยและความอุดมสมบูรณ์
2. การสร้างความสามัคคีและความเสมอภาคในสังคมอเมริกา และแรงงานจะได้รับสวัสดิการมากขึ้น
3. ภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์และลัทธิมาร์กซิสต์ต้องถูกจำกัดการแผ่ขยายโดยสหรัฐฯ และประเทศพันธมิตรเสรีนิยมทั่วโลก และต้องต่อสู้กับภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์อย่างถึงที่สุด
4. เป็นหน้าที่ของสหรัฐฯ ที่ต้องรักษาระบบเสรีอเมริกาเอาไว้ และต้องเผยแพร่ระบบเสรีอเมริกาไปยังส่วนโลกที่เหลือ

แม้ว่าฉันทามติแห่งเสรีนิยม (Liberal Consensus) จะกล่าวถึงเรื่องความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับอุดมการณ์เสรีนิยมดั้งเดิม แต่โดยเนื้อหาของฉันทามติแห่งเสรีนิยมตามรูปแบบอเมริกายังครอบคลุมถึงความเสมอภาคทางสังคมอีกด้วย เป็นความเสมอภาคและสวัสดิการที่ประชาชนสหรัฐฯ ได้รับจากรัฐบาลกลาง ดังนั้น ฉันทามติแห่งเสรีนิยม จึงมีความสำคัญทางการเมืองของสหรัฐฯ เป็นอย่างมาก เพราะเป็นข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนในอเมริกาที่ต้องการให้รัฐบาลกลางสหรัฐฯ ดำเนินอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องทางการเมืองภายในและภายนอกประเทศ เรื่องภายในประเทศ ได้แก่ การปฏิรูปและฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง การสร้างสวัสดิการให้แก่ประชาชนสหรัฐฯ ให้ประชาชนเข้าถึงสวัสดิการที่รัฐบาลกลางได้มอบให้ การสร้างสวัสดิการให้แรงงานได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น การสร้างความยุติธรรมให้แก่ประชาชน และการสร้างความอุดมสมบูรณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนสหรัฐฯ ส่วนเรื่องภายนอกประเทศ ได้แก่ การให้สหรัฐฯ เข้าไปมีบทบาทในการยับยั้งการแผ่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในช่วงสงครามเย็น และประเทศพันธมิตรยุโรปตะวันตกร่วมมือสหรัฐฯ กับในการสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์จากสหภาพโซเวียต ทั้งสองส่วนเป็นสิ่งที่ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในช่วงเวลาดังกล่าวรวมถึงลินดอน บี. จอห์นสันต้องปฏิบัติ โดยทำอย่างไรจะดำเนินนโยบายภายในและต่างประเทศให้เป็นไปตามแนวทางของฉันทามติแห่งเสรีนิยมอย่างพร้อมเพรียงกัน

ภาพที่ 1 ประธานาธิบดีแฮร์รี เอส. ทรูแมน (Harry S. Truman) ประกาศฉันทามติแห่งเสรีนิยม (Liberal Consensus) ในปี ค.ศ. 1950

ที่มาภาพ: Lemieux, 2018, p. 1

2. สาระสำคัญของการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ บนพื้นฐานของฉันทามติแห่งเสรีนิยม

หลังการอสัญกรรมอย่างกะทันหันของประธานาธิบดีจอห์น เอฟ. เคนเนดี ในปี ค.ศ. 1963 ลินดอน บี. จอห์นสัน รับตำแหน่งประธานาธิบดีแล้ว ได้ประกาศนโยบายการปฏิรูปประเทศให้เป็น “สังคมที่ยิ่งใหญ่” (The Great Society) ในปี ค.ศ. 1965 (Schulman, 1995, p. 84) ซึ่งเป็นดำริทางการเมืองที่สำคัญ โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากแนวคิดเรื่อง “ข้อตกลงใหม่” (New Deal) ของแฟรงคลิน ดี. รูสเวลต์ ซึ่งเป็นนโยบายการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจที่ทำให้ประชาชนสหรัฐฯ ตัดภาพแห่งความประทับใจต่อตัวโครงการจนส่งผลให้ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ยุคหลังรูสเวลต์ต้องยึดเป็นแนวทางปฏิบัติในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจและปฏิรูปภายในประเทศ เหตุผลสำคัญที่ประธานาธิบดีจอห์นสันดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่โดยได้รับแรงบันดาลใจจากแนวคิด “ข้อตกลงใหม่” ของแฟรงคลิน ดี. รูสเวลต์ คือ ก่อนที่จอห์นสันจะเข้าสู่ตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 1963 จอห์นสันเป็นนักการเมืองที่คร่ำหวอดโดยเข้ามามีบทบาททางรัฐสภาตั้งแต่ ค.ศ. 1937

ในฐานะวุฒิสมาชิกสังกัดพรรคเดโมแครต เมื่อแฟรงคลิน ดี. รูสเวลต์ ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ เมื่อปี ค.ศ. 1933 รูสเวลต์แก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) ในช่วงทศวรรษ 1930 ผ่านนโยบายข้อตกลงใหม่ โดยจอห์นสันเป็นหนึ่งในคณะทำงานนโยบายดังกล่าว ส่งผลให้จอห์นสันยึดมั่นในนโยบายข้อตกลงใหม่ของแฟรงคลิน ดี. รูสเวลต์ และนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ใหญ่ที่สุดในที่สุด (วิวัฒน์ มุ่งการดี, 2533, หน้า 386-389)

ภาพที่ 2 ประธานาธิบดีแฟรงคลิน ดี. รูสเวลต์ (Franklin D. Roosevelt) ประกาศใช้นโยบายข้อตกลงใหม่ (New Deal) เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) ในปี ค.ศ. 1933

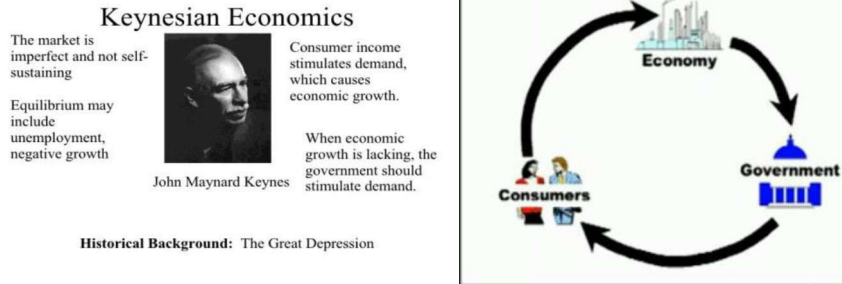

ที่มาภาพ: Amadeo, 2018, p. 1

นโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่มีเป้าประสงค์ที่จะลดความไม่เท่าเทียมกันที่ยังมีอยู่ในสังคมสหรัฐอเมริกา และสร้างความอุดมสมบูรณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของอเมริกาเป็นสำคัญ ประธานาธิบดีจอห์นสันได้กล่าวถึงการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ว่า (Divine, 1979, p. 150) “ไม่เพียงผลักดันอเมริกาสู่การเป็นสังคมที่ร่ำรวย แต่ไปสู่การเป็นสังคมที่ยิ่งใหญ่ โดยอาศัยความอุดมสมบูรณ์และเสรีภาพจากคนทุกหมู่เหล่า และสังคมนี้จะเป็สถานที่ที่คนใส่ใจกับคุณภาพของเป้าหมายชีวิตมากกว่าปริมาณสินค้าของตน ใครก็ตามที่มาสู่แผ่นดินนี้ไม่ใช่แค่แสวงหาการสร้างประเทศใหม่เท่านั้น พวกเขาต้องการสร้างโลกใหม่ขึ้นมา และมนุษย์ก็ได้ใช้ประโยชน์จากอัจฉริยภาพในการสร้างความมั่งคั่งสมบูรณ์ให้กับชีวิตของตนเอง เป็นสังคมที่อำนวยความสะดวกสมบูรณ์และเสรีภาพแก่ทุกคน เป็นการยุติความยากจนและความอยุติธรรมเรื่องผิว เป็นเมืองที่มีใช้แต่จะสนองความต้องการทางกายภาพและทางกาวณิชนัยเท่านั้น แต่ยังคงงามอีกด้วย”

นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่นั้น ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดสำนักเศรษฐศาสตร์จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (Keynesian economics) ซึ่งนโยบายข้อตกลงใหม่ของแฟรงคลิน ดี. รูสเวลต์ ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของ Keynesian economics เช่นเดียวกัน กล่าวคือ “ระบบทุนนิยมจะรักษาการเติบโตและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจต้องเป็นทุนนิยมที่มีการควบคุมดูแล (Regulated Capitalism) การเติบโตทางเศรษฐกิจและรายได้ประชาชาติของประเทศปัจจัยสำคัญขึ้นอยู่กับบริโภคร การลงทุน และการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล ($V = C + I + G$) ที่ต้องเน้นการลงทุนทางเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ การเพิ่มขึ้นของปัจจัยทั้งสามจะมีผลให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้มีการจ้างงานและการผลิตเพิ่มขึ้น จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นปัจจัยสำคัญตัวหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการทำงานและการผลิต ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำซึ่งการบริโภครและการลงทุนลดถลน การใช้จ่ายเงินของรัฐบาลก็กลายเป็นปัจจัยหลักที่กระตุ้นให้เกิดการจ้างงานและการผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้นแนวคิดนี้จึงทำให้รัฐเข้ามามีบทบาทโดยตรงในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยกลไกด้านการคลังและการเงินที่มีอยู่” (อนุสรณ์ ล้อมมณี, 2555, หน้า 17) ดังนั้น รัฐสภาได้ตอบสนองดำริทางการเมืองของลินดอน บี. จอห์นสัน ให้ผ่านร่างกฎหมายที่ฝ่ายบริหารเสนอเพื่อปฏิรูปประเทศ ผลงานสำคัญๆ เพื่อการพัฒนา “สังคมที่ยิ่งใหญ่” ในยุคลินดอน บี. จอห์นสัน ดังนี้ (Burns, 1968, pp. 151-169)

ภาพที่ 3 แนวคิดสำนักเศรษฐศาสตร์จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (Keynesian economics)

ที่มาภาพ: Quote Master, 2018, p. 1 & Dwivedi, 2012, p. 1

1. กฎหมายสิทธิการออกเสียงเลือกตั้งทั่วไป ค.ศ. 1965 (The Voting Rights Act of 1965) คือ การพยายามจะสนับสนุนชนผิวดำให้ได้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทางการเมืองให้ทั่วหน้ากัน ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทำการตรวจตราบริเวณที่กีดกันชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนผิวดำมิให้ออกเสียงเลือกตั้งทางการเมืองด้วยวิธีการใดๆ ก็ตาม เช่น การเก็บภาษีการเลือกตั้ง การทดสอบการรู้หนังสือ เป็นต้น ประธานาธิบดีจอห์นสันสันทัดใจกับเรื่องนี้ว่า (สมร นิติทัศน์ประกาศ , 2553, หน้า 228) “การที่ข้าพเจ้าต้องมาพูดด้วยตนเองในวันนี้เพื่อศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และจุดหมายปลายทางของระบอบประชาธิปไตย...เป็นความผิด-ผิดอย่างแน่นอน-การที่ปฏิเสธสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งของเพื่อนอเมริกันของท่านในประเทศนี้” ทำให้รัฐสภาได้ลงมติให้ผ่านร่างกฎหมายสิทธิการออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศ ค.ศ. 1965 สนองคำวิงวอนของประธานาธิบดีจอห์นสันอย่างท่วมท้น กฎหมายฉบับนี้ถือว่าเป็นผลงานสำคัญที่สุดชิ้นหนึ่งในชีวิตของการเป็นประธานาธิบดีของลินดอน บี. จอห์นสัน และออกมาในเวลาอันเหมาะสม ในปี ค.ศ. 1965 นี้เองที่มีการสังโหมกำลังทั้งคนและอาวุธในการทำสงครามเวียดนาม ชนผิวดำได้ร่วมเป็นร่วมตายกับคนอเมริกันผิวขาวในสงครามครั้งนี้

2. สงครามต่อสู้ความยากจน คือ การรณรงค์เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของคนยากจนซึ่งเป็นชนส่วนน้อยหรือที่เรียกว่าสงครามต่อสู้ความยากจน (War on Poverty) เป็นการเพิ่มคุณภาพของชีวิตของคนอเมริกันครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของชนส่วนน้อยของชาติ รัฐสภาได้อนุมัติเงินจำนวน 1.1 พันล้านดอลลาร์ พัฒนามลรัฐที่ยากจนในตอนใต้ 11 มลรัฐ คนยากจนทุกผิวสีได้รับการส่งเสริมจากสำนักโอกาสทางเศรษฐกิจ ให้ศึกษาจนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ และรับการฝึกฝนอาชีพตามความถนัดจนสามารถเลี้ยงตนเองได้ แต่การช่วยเหลือคนยากจนต้องชะงักลงในปลายทศวรรษ 1960 เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการโหมกำลังทำสงครามเวียดนามทวีคูณขึ้นทุกปี อย่างไรก็ตามรัฐบาลประธานาธิบดีจอห์นสันก็สามารถลดจำนวนคนยากจนลงได้ครึ่งหนึ่งของที่มีอยู่

3. การส่งเสริมการศึกษาทั่วไป คือ การประกาศกฎหมายการศึกษาทั่วไป ค.ศ. 1965 (General Education Act of 1965) เพื่ออนุมัติให้ใช้เงินของรัฐบาลกลางจำนวน 1.3 พันล้านดอลลาร์ ในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ยากจนทั้งในระดับประถมและมัธยม โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นนักเรียนในโรงเรียนของรัฐหรือของฝ่ายศาสนา ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในเมืองหรือในชนบท และไม่ว่าจะอยู่ในรัฐที่มั่งคั่งหรือยากจน รัฐบาลกลางยังจัดหาตำราและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ห้องสมุดของโรงเรียนและมหาวิทยาลัยของรัฐที่ขาดแคลน ให้เงินอุดหนุนโครงการศึกษาของผู้ใหญ่ และคนพิการ และให้นักศึกษากู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาอีกด้วย

4. กฎหมายสวัสดิการสังคมว่าด้วยการประกันค่ารักษาพยาบาลและการสาธารณสุข ค.ศ. 1965 (The Medicare Bill of 1965) คือ การช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาลแบ่งเป็น 2 แผนคือ แผนช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลแก่ผู้สูงอายุ (The Medicare Program) ประธานาธิบดีจอห์นสันลงนามในกฎหมายการรักษาพยาบาลปี ค.ศ. 1965 กำหนดให้มีการบริการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลแก่คนอเมริกันผู้สูงอายุ (มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป) อันถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบประกันสังคม เงินที่ใช้ดำเนินการเป็นเงินที่รัฐบาลเรียกเก็บเพิ่มจากคนอเมริกันเมื่อจ่ายประกันสังคม และช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลแก่คนยากจน นำใช้เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1966 เป็นบริการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลที่รัฐบาลให้แก่คนอเมริกันที่ยากจน เงินที่ใช้ดำเนินการเป็นเงินที่รัฐบาลจัดสรรมาจากเงินภาษีรายได้

5. กฎหมายการเคหะและการพัฒนาเมือง ค.ศ. 1965 (The Housing and Urban Development Act of 1965) คือ การตกแต่งบ้านเมืองให้สวยงาม ขจัดแหล่งชุมชนแออัดและสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไป ที่ทรุดโทรมในตัวเมือง และจัดสร้างอาคารสงเคราะห์อย่างมีคุณภาพให้คนจน รัฐบาลได้จัดตั้งกระทรวงการเคหะและพัฒนาเมือง (Housing and Urban

Development) ได้รับเงินงบประมาณจากรัฐบาลกลาง 7.8 พันล้านดอลลาร์ในการพัฒนาตัวเมืองกวาดล้างแหล่งชุมชนแออัด สร้างสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้ชาวเมืองและวางโครงการจัดสร้างอาคารสงเคราะห์ราคาถูกราคา 240,000 ยูนิต์ให้คนจนเช่าอาศัย แต่รัฐสภายังไม่ยินยอมให้ออกกฎหมายยกเลิกการแบ่งแยกผิวในการขายหรือเช่าบ้าน

6. กฎหมายการขนส่งมวลชนในเมือง (The Urban Mass Transportation Act of 1966) คือ ให้รัฐบาลจัดตั้งกระทรวงการขนส่ง (Department of Transportation) โดยเน้นนโยบายช่วยเหลือผู้โดยสารที่ยากจนให้ได้รับความสะดวก และหลีกเลี่ยงมิให้มีการใช้รถยนต์ส่วนตัวจนแน่นถนน ทำให้สิ้นเปลืองพลังงานเกินความจำเป็น และเป็นต้นเหตุให้เกิดมลพิษบนท้องถนนอีกด้วย

7. กฎหมายเมืองสาธิตและการพัฒนาพื้นที่มหานคร ค.ศ. 1966 (The Demonstration Cities and Metropolitan Area Development Act of 1966) ได้อนุมัติเงินจากรัฐบาลกลาง 1.2 พันล้านดอลลาร์ กวาดล้างแหล่งชุมชนแออัดและพัฒนาเมืองต่าง ๆ ให้เป็นเมืองสาธิต

8. กฎหมายความปลอดภัยบนทางหลวง ค.ศ. 1966 (The Highway Safety Act of 1966) คือ ให้เงินอุดหนุนโครงการพิทักษ์ความปลอดภัยในการจราจรบนทางหลวง และกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยให้บริษัทผลิตรถยนต์ต่าง ๆ ปฏิบัติตาม

นโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ (The Great Society) ของประธานาธิบดีจอห์นสัน เป็นการขยายพื้นฐานของฉันทามติแห่งเสรีนิยม ในเรื่องของการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมของสหรัฐฯ ให้มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนสหรัฐฯ และสร้างความเสมอภาค ความอุดมสมบูรณ์ทางสังคมบนพื้นฐานของระบบเสรีแบบอเมริกา

แต่ในช่วงที่ประธานาธิบดีลินดอน บี. จอห์นสัน กำลังดำเนินการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ในสหรัฐฯ ขณะเดียวกันก็เกิดความวุ่นวายระหว่างประเทศ คือ การปะทุของสงครามเวียดนาม ทำให้ลัทธิคอมมิวนิสต์ขยายตัวออกไปอีก โดยสหรัฐฯ ได้เข้าไปหยุดยั้งการแพร่ขยายคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม ในที่สุดประธานาธิบดีจอห์นสันขอให้รัฐสภาอนุมัติให้สหรัฐฯ เข้าสู่สงครามเวียดนาม และรัฐสภาก็อนุมัติตามคำขอของประธานาธิบดีจอห์นสัน ส่งผลให้การดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ต้องหยุดชะงักลงที่สุดในที่สุด

ภาพที่ 4 ประธานาธิบดีลินดอน บี. จอห์นสัน (Lyndon B. Johnson) ลงนามประกาศใช้กฎหมายสิทธิการออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปไปกฎหมายการศึกษาทั่วไป และกฎหมายสวัสดิการสังคมว่าด้วยการประกันค่ารักษาพยาบาลและการสาธารณสุข ในปี ค.ศ. 1965

ที่มาภาพ : Glass, 2017, p. 1, Bass, 2018, p. 1 & Harry S. Truman Presidential Library & Museum, 2018, p. 1

3. การเข้าสู่สงครามเวียดนามของสหรัฐอเมริกาในยุคลินดอน บี. จอห์นสัน บนพื้นฐานของฉันทามติแห่งเสรีนิยม

การเข้าสู่สงครามเวียดนามของสหรัฐฯ เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการสกัดกั้นคอมมิวนิสต์ (Containment Policy) (Gaddis, 2005, p. 236) ที่อยู่บนพื้นฐานของ “ฉันทามติแห่งเสรีนิยม” (Liberal Consensus) ที่ระบุว่า (Hodgson, 2005, p. 76) “ภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์และลัทธิมาร์กซิสต์ต้องถูกจำกัดการแผ่ขยายโดยสหรัฐฯ กับประเทศพันธมิตรเสรีนิยมทั่วโลก รวมถึงต้องต่อสู้กับภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์อย่างถึงที่สุด และเป็นหน้าที่ของสหรัฐฯ ที่ต้องรักษาระบบเสรีอเมริกาเอาไว้ และต้องเผยแพร่ระบบเสรีอเมริกาไปยังส่วนโลกที่เหลือ” ซึ่งมีทฤษฎีอธิบายถึงเหตุปัจจัยที่ทำให้สหรัฐฯ ต้องเข้าร่วมสงครามเวียดนามอย่างเต็มรูปแบบในปี ค.ศ. 1964-1969 ทฤษฎีดังกล่าวถูกเรียกว่า “ประวัติศาสตร์นิพนธ์สงครามเย็นและจักรวรรดิอเมริกา” อธิบายถึงความเป็นจักรวรรดิของสหรัฐฯ มีต่อสงครามเย็น มีประวัติศาสตร์นิพนธ์ 3 สำนักที่อธิบาย ดังนี้ (Gaddis, 2005, pp. 236-245 และสรวิช ชัยนาม, 2552, หน้า 1-9)

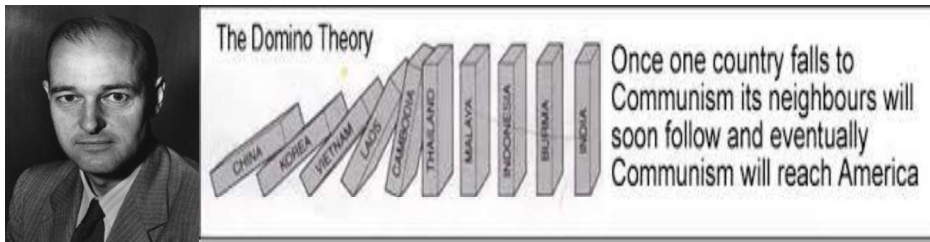
1. สำนักดั้งเดิม (orthodox school) (นักประวัติศาสตร์คนสำคัญ เช่น เฮอร์เบิร์ต โฟล์, ชามูเอล แพลกซ์ เบมิส, และโทมัส เบลิย์) ให้ความสำคัญกับรัฐในฐานะที่เป็นตัวแสดงหลักและกล่าวโทษสหภาพโซเวียตว่าเป็นคนเริ่มต้นสงครามเย็น สหภาพโซเวียตก้าวร้าวทำให้สหรัฐฯ ต้องออกมาโต้ตอบความก้าวร้าวของสหภาพโซเวียต ทำให้สหรัฐฯ ต้องละทิ้งลัทธิโดดเดี่ยว (isolationism) ออกมารวมมือกับประเทศพันธมิตรอย่างไม่เต็มใจเท่าไร ทั้งนี้สหรัฐฯ ออกมาก็เพราะต้องการที่จะปกป้องประชาธิปไตย, เสรีภาพ, ความรุ่งเรือง, และความยุติธรรมที่เป็นสากล ของสหรัฐฯ เอง ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความเป็นประชาธิปไตยและมีสันติภาพระหว่างประเทศ สำนักดั้งเดิมเชื่อว่า การสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียตเป็นสิ่งที่ชอบธรรมและสงครามเย็นเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้สหรัฐฯ ต้องละทิ้งลัทธิโดดเดี่ยวเพื่อออกมาสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียต

2. สำนักทวนกระแสทฤษฎี (revisionism) (นักประวัติศาสตร์คนสำคัญ เช่น วอลเตอร์ ลาเฟเบอร์ และวิลเลียม แอปเพิลแมน วิลเลียมส์) เป็นการวิพากษ์วิจารณ์สำนักดั้งเดิม สหรัฐฯ มีความสามารถที่เหนือกว่าสหภาพโซเวียตอยู่มาก การกล่าวถึงภัยคุกคามสหภาพโซเวียตนั้นเป็นการกล่าวเกินความเป็นจริง การเกิดขึ้นของสงครามเย็นเป็นเพียงความต่อเนื่องของการขยายจักรวรรดิสหรัฐฯ เท่านั้น ทั้งนี้ก็เพื่อแสวงหาตลาดต่างประเทศและนโยบายเปิดเสรีทางการค้า ซึ่งสหรัฐฯ ต้องการหลบเลี่ยงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ต้องขยายตลาดออกไปเพื่อความอยู่รอดและรักษาความรุ่งเรืองเอาไว้ก็คือ ระบบทุนนิยมโลก (global capitalist) เท่านั้น สำนักทวนกระแสทฤษฎีเชื่อว่า ภัยคุกคามลัทธิคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียตถูกกล่าวเกินจริง แม้ว่าจะมีหรือไม่มีภัยคุกคามลัทธิคอมมิวนิสต์จากสหภาพโซเวียต สหรัฐฯ ก็ขยายจักรวรรดิระบบทุนนิยมโลกออกไปอย่างถึงที่สุด สงครามเย็นเป็นเพียงแค่ความต่อเนื่องของการขยายจักรวรรดิสหรัฐฯ เท่านั้น ทั้งนี้ก็เพื่อความอยู่รอดและรักษาความรุ่งเรืองของระบบทุนนิยมโลก

3. สำนักหลังทวนกระแสทฤษฎี (post-revisionism) (นักประวัติศาสตร์คนสำคัญ คือ จอห์น ลูอิส แกดดิส) เป็นการสังเคราะห์ที่เกิดจากความตึงเครียดระหว่างสำนักดั้งเดิมกับสำนักทวนกระแสทฤษฎี อันเป็นผลมาจากการใช้เอกสารฐานข้อมูลใหม่ซึ่งใกล้เคียงกับสำนักดั้งเดิมมากกว่าสำนักทวนกระแสทฤษฎี สนใจในเรื่องกระบวนการกำหนดนโยบายของชนชั้นนำ รัฐในฐานะที่เป็นตัวแสดงหลักและการดำเนินนโยบายต่างประเทศในเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติและความมั่นคงของประเทศ สำนักหลังทวนกระแสทฤษฎียังเชื่อว่าสหรัฐฯ เป็นฝ่ายที่ก้าวร้าวต่อสหภาพโซเวียต แม้ว่าสหรัฐฯ อาจจะสร้างจักรวรรดิขึ้นจริงในช่วงหลังสงคราม (เหมือนสำนักดั้งเดิมที่เสนอไว้) แต่เป็นลักษณะที่ป้องกันตัวหรือได้รับการเชื่อถือจากประเทศอื่น ๆ (มหาอำนาจที่ได้รับการเชื่อถือจากประเทศพันธมิตร) ซึ่งบางคนกล่าวว่าเป็น “สำนักดั้งเดิมบวกฐานข้อมูล” สำนักหลังทวนกระแสทฤษฎีมีแนวคิดคล้ายกับสำนักดั้งเดิม แต่เพิ่มหลักฐานข้อมูลเอกสารที่นำเชื่อถือและการเป็นจักรวรรดิหมายเลข 1 ของสหรัฐฯ นั้นมีลักษณะถูกเชื่อถือให้มาเป็นเท่านั้น

นอกจากนี้ ทฤษฎีที่อธิบายถึงการเข้าร่วมสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ในสงครามเวียดนาม ในช่วงที่ประธานาธิบดีลินดอน บี. จอห์นสัน กำลังดำเนินการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ในสหรัฐฯ ขณะเดียวกันก็เกิดความวุ่นวายระหว่างประเทศ คือ การปะทุของสงครามเวียดนาม ทำให้ลัทธิคอมมิวนิสต์ขยายตัวออกไปอีก ทฤษฎีดังกล่าวเรียกว่า “ทฤษฎีโดมิโน” (Domino Theory) (Kennan, 1951, p. 113 และวิวัฒน์ มุ่งการดี, 2529, หน้า 17) ของจอร์จ เอฟ. เคนเนน ที่วิเคราะห์ว่า (Kennan, 1951, pp. 113-115) “บรรดาประเทศที่ด้อยพัฒนาทั้งหลายจะต้องกลายเป็นบริวารของประเทศคอมมิวนิสต์ตามทฤษฎีโดมิโน ที่เปรียบประเทศเล็ก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศด้อยพัฒนาในเอเชียตูดมิโนที่จะต้องพึ่งพิงกัน หากโดมิโนตัวใดตัวหนึ่งล้ม ตัวอื่น ๆ หรือประเทศอื่น ๆ ที่อยู่ข้างเคียงก็จะต้องพังทลายไปด้วย คือ จะต้องกลายเป็นคอมมิวนิสต์ หรือบริวารของสหภาพโซเวียต ดังนั้นจึงเสนอว่าในการแข่งขันกับสหภาพโซเวียต สหรัฐฯ จะต้องช่วยเหลือบรรดาประเทศเล็ก ๆ ที่ด้อยพัฒนาอย่างเต็มที่ด้วยการเข้าไปสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ ฟันฟูเศรษฐกิจตามระบบทุนนิยม และเผยแพร่ระบบเสรีแบบอเมริกา เพื่อให้สหภาพโซเวียตมีโอกาสเข้าครอบงำได้ เช่น ในกรณีของอินโดจีน หากเวียดนามกลายเป็นรัฐคอมมิวนิสต์แล้ว ประเทศอื่น ๆ ในอินโดจีนก็จะต้องกลายเป็นคอมมิวนิสต์เช่นเดียวกัน” โดยประธานาธิบดีจอห์นสันกล่าวว่า “เวียดนามเป็นกรณีทดลองความแข็งแกร่งทางใจ และความสามารถของสหรัฐอเมริกา ในการต่อต้านการกบฏศึก” (สมร นิธิพันธุ์ประภาศ, 2553, หน้า 221)

ภาพที่ 5 ทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) ของจอร์จ เอฟ. แคนเนน (George F. Kennan)

ที่มาภาพ: Kennan, 1947, p. 1 & United States History, 2018, p. 1

ช่วงเวลาที่ประธานาธิบดีลินดอน บี. จอห์นสัน กำลังดำเนินการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ในสหรัฐอเมริกา ในช่วงทศวรรษ 1960 สงครามเวียดนามในปี ค.ศ.1964 ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยประธานาธิบดีจอห์นสันได้รับรายงานว่า เสี่ยงอาหารอาวุธ และกองกำลังเวียดนามเหนือเข้าช่วยเวียดกงโดยผ่านลาวและกัมพูชาเข้าเวียดนามใต้เรียกเส้นทางนี้ว่า “เส้นทางโฮจิมินห์” (The Ho Chi Minh Trail) (ชิต สุนทรโรทยาน, 2526, หน้า 72) จากการรุกรานของกองกำลังเวียดนามเหนือ เมื่อกองกำลังเวียดนามใต้เข้าปราบปราม กองกำลังเวียดนามเหนือจะหลบหนีเข้ากัมพูชาและลาวยากแก่การติดตามอันจะทำให้สงครามขยายกว้างขึ้น คณะที่ปรึกษาอเมริกันด้านการทหารในเวียดนามได้เสนอเห็นควรส่งกองกำลังอเมริกันเข้าประจำในลาวเพื่อตัดเส้นทางโฮจิมินห์และทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือเพื่อยุติสงครามเวียดนาม ด้วยข้อเสนอดังกล่าวเป็นผลให้ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1964 ประธานาธิบดีจอห์นสันสั่งให้กองทัพเรือเวียดนามใต้ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยฝ่ายทหารอเมริกันดำเนินปฏิบัติการ เอ-34 (Operation A-34) อย่างลับๆ โดยวิธีจู่โจมอย่างหนักแล้วถอยกลับ (ศิลาชัย ฤกษ์นามระ, 2517, หน้า 109) และสหรัฐฯ ประกาศเตือนเวียดนามเหนือว่าสหรัฐฯ อาจจำเป็นต้องส่งกองกำลังอเมริกันเข้าประจำในลาวเพื่อหยุดยั้งกองกำลังคอมมิวนิสต์ที่รุกล้ำเข้าลาว และรักษาเอกราชของลาว กองกำลังอเมริกันเข้าประจำลาวในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1964 รวมทั้งเพิ่มคณะที่ปรึกษาอเมริกันด้านการทหารในเวียดนามได้อีก 5,000 คน (อรพินท์ ปานนาค, 2554, หน้า 394)

ภาพที่ 6 เส้นทางโฮจิมินห์ (The Ho Chi Minh Trail) เส้นทางยุทธศาสตร์สำคัญในสงครามเวียดนาม

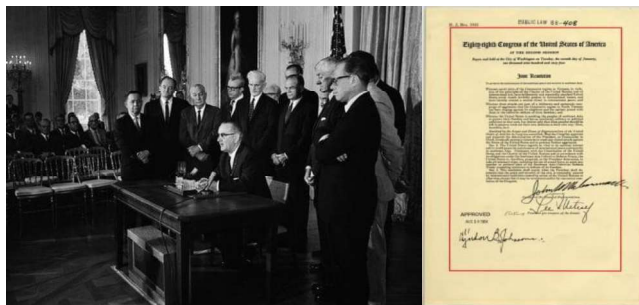
ที่มาภาพ: Explore Indochina, 2015, p. 1

ในวันที่ 31 กรกฎาคม ค.ศ.1964 กองเรือรบเวียดนามใต้ได้ออกโจมตีเกาะเล็ก ๆ ในเวียดนามเหนือสองเกาะตามปฏิบัติการ เอ-34 วันที่ 2 สิงหาคม ประธานาธิบดีจอห์นสันได้รับข่าวแจ้งว่าเรือตอร์ปิโดลาดตระเวนยามฝั่งของฝ่ายเวียดนามเหนือ 3 ลำ ได้โจมตีเรือพิฆาตแมดดอกซ์ (Maddox) ซึ่งติดเครื่องมือตักฟุ้งข่าวสารของฝ่ายเวียดนามเหนือ และคอยช่วยเหลือดำเนินปฏิบัติการ เอ-34 ในบริเวณอ่าวตังเกี๋ยในน่านน้ำเวียดนามเหนือ รุ่งขึ้นในวันที่ 3 สิงหาคม กองเรือดำเนินปฏิบัติการ เอ-34 ยังคงโจมตีเวียดนามเหนือต่อไป โดยแนะให้กองทัพเรืออเมริกันในเวียดนามใต้จัดเรือพิฆาต ซี. เทอร์เนอร์ จอย (C. Turner Joy) ทำการลาดตระเวนในน่านน้ำอ่าวตังเกี๋ยร่วมกับเรือพิฆาตแมดดอกซ์โดยมีเครื่องบินคุ้มกัน รุ่งขึ้นในวันที่ 4 สิงหาคม ค.ศ.1964 กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ประกาศว่า “เวียดนามเหนือได้โจมตีทั้งเรือพิฆาตแมดดอกซ์ และเรือพิฆาต ซี. เทอร์เนอร์ จอย โดยที่เรือทั้งสองลำนี้แล่นอยู่ในทะเลหลวงห่างจากฝั่งอ่าวตังเกี๋ย 65 ไมล์ ฝ่ายเวียดนามเหนือถูกขับไล่ไปโดยสูญเสียเรือรบไปอย่างน้อย 2 ลำ โดยที่เรือรบอเมริกันมิได้เสียหายแต่ประการใด” (Miller & Aron, 1972, p. 857) และวันที่ 4 สิงหาคม ค.ศ.1964 ประธานาธิบดีจอห์นสันได้ออกแถลงการณ์ทางโทรทัศน์โดยมิได้สั่งสอบสวนรายละเอียดของข่าว โดยกล่าวว่า “การ

กระทำอย่างรุนแรงต่อกองทัพสหรัฐฯ ซ้ำอีกเช่นนี้จะต้องได้รับการตอบโต้อย่างสาสมและเราได้ตอบโต้แล้ว ในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังพูดอยู่กับท่านในคืนนี้การปฏิบัติการทางอากาศโจมตีเรือปืนและยุทธปัจจัยซึ่งใช้ในการปฏิบัติการที่เป็นศัตรูกันอยู่นี้กำลังดำเนินอยู่ในเวียดนามเหนือ” (Schandler, 1977, p. 73)

ประธานาธิบดีจอห์นสันได้สั่งให้โจมตีฐานทัพเรือในเวียดนามเหนือทางอากาศทันที เป็นการตอบโต้การโจมตีเรือพิฆาตอเมริกันสองลำโดยมิได้ประกาศสงครามต่อกัน วันที่ 7 สิงหาคม ค.ศ.1964 ประธานาธิบดีจอห์นสันได้ขอรับรองให้รัฐสภาลงมติให้อำนาจประธานาธิบดีปฏิบัติการในเวียดนามตาม “ขั้นตอนที่จำเป็น” รวมทั้ง “การใช้กำลังทหารเพื่อรักษาสันติภาพและเสถียรภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย” มตินี้เรียกว่า “มติอ่าวตังเกี๋ย” (The Tonkin Gulf Resolution) (Paterson, 1973, p. 174) วุฒิสภาได้อนุมัติตามคำขอด้วยคะแนนเสียง 88 ต่อ 2 และ 416 ต่อ 0 ในสภาผู้แทนราษฎร มติอ่าวตังเกี๋ยทำให้ประธานาธิบดีจอห์นสันมีอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมายในการใช้กำลังทหารทำสงครามเวียดนามอย่างเต็มที่ในฐานะจอมทัพ ถึงแม้ว่าจะมิได้มีการประกาศสงครามกับเวียดนามเหนืออย่างเป็นทางการก็ตาม ในขณะเดียวกันคณะนินยทางทหารเมืองประธานาธิบดีจอห์นสันก็ตกต่ำตามมติอ่าวตังเกี๋ยไปด้วย ขบวนการโจมตีเรือพิฆาตแมดดอกซ์ กับ ซี. เทอร์เนอร์ จอย ดูเลือนลอยจนทุกวันนี้ว่าถูกโจมตีจริงหรือไม่ เพราะเรือทั้งสองลำมิได้เสียหายและมีผู้ได้พบชิ้นส่วนของเรือตอร์ปิโดของฝ่ายเวียดนามเหนือที่ทางการสหรัฐฯ ประกาศว่าถูกทำลาย ความรางเลือนของข่าวสารที่ได้รับจากฝ่ายบริหารเช่นนี้มีได้นำมาอภิปรายกันในรัฐสภาให้กระจ่างชัด ยิ่งกว่านั้นมิใช่แต่การดำเนินปฏิบัติการ เอ-34 จะถูกปกปิดในรัฐสภา แม้แต่การเข้ายุ่งเกี่ยวในสงครามโดยตรงยังได้รับการปฏิเสธว่าไม่เป็นความจริง (Mowry & Brownell, 1981, p. 249) จากการเปิดเผยเอกสารเพนตากอน (Pentagon Papers) ของกระทรวงกลาโหม ซึ่งกล่าวถึงข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดมติอ่าวตังเกี๋ยว่าเกาะสองเกาะในเวียดนามเหนือถูกทิ้งระเบิดจริง และการทิ้งระเบิดครั้งนั้นก็เพื่อจะสร้าง “พลังกดดันเวียดนามครั้งใหม่และครั้งสำคัญเพื่อจะได้นำมาเป็นข้ออ้างในการเร่งรัดให้รัฐสภาอนุมัติให้ประธานาธิบดีจอห์นสันมีอำนาจที่จะสั่งการตามขั้นตอนที่จำเป็น เพื่อเห็นแก่เวียดนามใต้” (ชิต สุนทรโรทยาน, 2526, หน้า 79-80)

ภาพที่ 7 ประธานาธิบดีลินดอน บี. จอห์นสัน (Lyndon B. Johnson) ประกาศใช้มติอ่าวตังเกี๋ย (The Tonkin Gulf Resolution) ในปฏิบัติการสงครามเวียดนาม วันที่ 7 สิงหาคม ค.ศ.1964

ที่มาภาพ: Selverstone, 2018, p. 1 & Kratz, 2014, p. 1

ในปี ค.ศ.1965 กองกำลังอเมริกันร่วมรบในสงครามเวียดนามและเวียดนามใต้ได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น ในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1965 ประธานาธิบดีจอห์นสันส่งฝูงบินอเมริกันทิ้งระเบิดฐานที่ตั้งกองกำลังคอมมิวนิสต์ในเวียดนามเหนือ เพื่อสกัดกั้นการส่งกองกำลังเวียดนามเหนือเสริมในกองกำลังเวียดกงปฏิบัติการโจมตีกองกำลังอเมริกันในเวียดนามใต้ ในวันที่ 6 มีนาคม ค.ศ.1965 ประธานาธิบดีจอห์นสันสั่งการส่งเรือรบ 2 ลำพร้อมนาวิกโยธินยกพลขึ้นบกที่เมืองดานัง ในเวียดนามใต้เพื่อปฏิบัติการป้องกันฐานทัพอเมริกันจากการอาจถูกกองกำลังเวียดกงและเวียดนามเหนือโจมตี การยกพลขึ้นบกที่ดานังเริ่มในวันที่ 8 มีนาคม ค.ศ.1965 เป็นปฏิบัติการครั้งแรกของกองกำลังอเมริกันภาคพื้นดินในสงครามเวียดนาม (ธนู แก้วโอภาส, 2544, หน้า 523) ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1965 มีทหารอเมริกันในเวียดนามใต้กว่า 75,000 คน ปลายปี ค.ศ. 1965 เพิ่มจำนวนเป็น 190,000 คน ในปี ค.ศ.1966 มีทหารอเมริกันประจำการในเวียดนามใต้เกือบ 400,000 คน เพิ่มขึ้นเป็น 500,000 คนในปี ค.ศ.1967 และสูงสุดในปี ค.ศ.1969 คือ 543,400 คน (อรพินท์ ปานนาค, 2547, หน้า 455) มีกองกำลังเวียดนามใต้ประมาณ 880,000 คน รวมกับกองกำลังชาตินิยมอีก 69,000 คนจากออสเตรเลีย ไทย ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์ ซึ่งการรบมี 2 แนวทางหลักคือ ใช้กองกำลังทางอากาศบุกโจมตีทิ้งระเบิดในเวียดนามเหนือเพื่อทำลายฐานที่ตั้ง

กองกำลังตัดความช่วยเหลือที่จะให้แก่เวียดกง และใช้เฮลิคอปเตอร์ร่วมกับกองกำลังภาคพื้นดินปฏิบัติการค้นหาและทำลาย (Search and Destroy) (อรพินท์ ปานนาค, 2547, หน้า 453) ฐานที่ตั้งกองกำลังเวียดกงและเวียดนามเหนือพื้นที่เวียดนามใต้ การรบในปี ค.ศ.1967 มุ่งเพื่อสนองแผนสงบ (Pacification Program) (Schandler, 1977, p. 307) เริ่มด้วยปลายปี ค.ศ.1966 กองกำลังอเมริกันได้รับรายงานลับว่ามีกองกำลังเวียดกงตั้งมั่นในพื้นที่สามเหลี่ยมแม่น้ำโขงทางตะวันตกเฉียงเหนือของไซ่ง่อน กองกำลังทหารผสมอเมริกัน-เวียดนามใต้จำนวน 4,000 คนบุกโจมตีกวาดล้างเวียดกงในพื้นที่ดังกล่าวในวันที่ 6 มกราคม ค.ศ.1967 ปฏิบัติการกวาดล้างเวียดกง 19 วัน กองกำลังทหารผสมอเมริกัน-เวียดนามใต้ได้รับชัยชนะ พลเรือนเวียดนามใต้จำนวน 6,000 คนถูกส่งเข้าค่ายผู้ลี้ภัย หลังจากนั้นเผาบ้านเรือนในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียงหลายพันเอเคอร์เพื่อทำลายแหล่งกบดานของเวียดกง แผนสงบถูกนำมาใช้ตลอดปี ค.ศ.1967 กองกำลังเวียดกงเสียชีวิตจำนวนมากสร้างความโกรธแค้นและไม่พอใจแก่เวียดกง เวียดนามเหนือส่งกองกำลังเสริมเพิ่มในกองกำลังเวียดกง ขณะที่ในปลายปี ค.ศ.1967 กองกำลังอเมริกันเสียชีวิตจากการสู้รบประมาณ 9,350 คน (อรพินท์ ปานนาค, 2547, หน้า 454)

ภาพที่ 8 ปฏิบัติการค้นหาและทำลาย (Search and Destroy) ในสงครามเวียดนามระหว่างปี ค.ศ. 1965-1967

ที่มาภาพ: Rare Historical Photos, 2018, p. 1

การรบในปี ค.ศ.1968 สหรัฐฯ ถูกโจมตีหนักเสียหายมาก ช่วงต้นปี ค.ศ.1968 และเริ่มการเจรจาสร้างสันติภาพในกลางปี ค.ศ.1968 (Schandler, 1977, p. 309) เริ่มด้วยในวันที่ 21 มกราคม ค.ศ.1968 กองกำลังเวียดกงบุกยึดศูนย์บัญชาการกองทัพเรืออเมริกาที่ก๊ซนัได้อาวานถึง 77 วัน กองกำลังอเมริกันบุกขับไล่ได้สำเร็จในวันที่ 5 เมษายน ค.ศ.1968 และกองกำลังเวียดกงบุกโจมตีศูนย์บัญชาการอเมริกันในเวียดนามใต้พร้อมกันในวันที่ 31 มกราคม ค.ศ. 1968 เมืองฮิว และกรุงไซ่ง่อนถูกยึด โดยเฉพาะที่ไซ่ง่อนถูกทำลายด้วยระเบิดเสียหายมาก เจ้าหน้าที่และทหารเวียดนามใต้ถูกจับยิงอย่างเปิดเผยในที่สาธารณะ เวียดกงฆ่าทุกคนที่ขัดขวาง นักข่าวโทรทัศน์รายงานเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด คนอเมริกันตกใจต่อเหตุการณ์และหวาดกลัวความโหดร้ายของเวียดกง มีผลให้คนอเมริกันต่อต้านสงครามเวียดนามเพิ่มจำนวนมากขึ้น ตลอดจนทำให้คะแนนนิยมของคนอเมริกันที่มีต่อประธานาธิบดีจอห์นสันลดลงเหลือเพียง 35% เท่านั้น (Burns, 1968, p. 125) ในวันที่ 11 มีนาคม ค.ศ.1968 กองกำลังอเมริกันและเวียดนามใต้ต้องผนึกกำลังกันปฏิบัติการต่อต้านและขับไล่กองกำลังเวียดกงออกจากไซ่ง่อน

ท่ามกลางสงครามที่ขยายตัวออกไปก็มีความพยายามเพื่อแสวงหาแนวทางยุติสงครามเวียดนามซึ่งเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1968 เช่นกัน โดยสหรัฐฯ และเวียดนามเหนือเห็นพ้องต้องกันว่าสงครามรบก้นมายาวนานนำมาซึ่งความสูญเสียและควรแสวงหาแนวทางยุติสงคราม มีผลให้ในวันที่ 31 มีนาคม ค.ศ.1968 ประธานาธิบดีจอห์นสันประกาศลดการทิ้งระเบิดในดินแดนเวียดนามเหนือ และในวันที่ 3 เมษายน ค.ศ.1968 สหรัฐฯ และเวียดนามเหนือตกลงจะแต่งตั้งตัวแทนเพื่อการเจรจาระหว่างกันโดยตรงถือเป็นก้าวแรกของการแสวงหาแนวทางยุติสงครามในอนาคต กำหนดเปิดการเจรจาระหว่างกันอย่างเป็นทางการครั้งแรกที่กรุงปารีสในวันที่ 10 พฤษภาคม ค.ศ.1968 (Schulman, 1995, p. 226) การเจรจามีเป้าหมายเพื่อลดระดับการสู้รบและเตรียมการเจรจาสันติภาพ ผลการเจรจาไม่บรรลุเป้าหมาย ประธานาธิบดีจอห์นสันต้องการผลักดันให้มีการเจรจาสันติภาพให้เป็นผลในวันที่ 31 ตุลาคม ค.ศ.1968 ประธานาธิบดีจอห์นสันประกาศหยุดทิ้งระเบิดและหยุดปฏิบัติการโจมตีของกองกำลังอเมริกันในดินแดนเวียดนามเหนือ ในวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ.1968 นำสู่การประชุมร่วมกันที่กรุงปารีสระหว่างตัวแทนเวียดนามเหนือ เวียดกง เวียดนามใต้ในเดือนมีนาคม ค.ศ.1969 การเจรจาไม่บรรลุเป้าหมาย กองกำลังอเมริกันคงร่วมปฏิบัติการรบในสงครามเวียดนาม สงครามเวียดนามคงดำเนินต่อไปอย่างไม่อาจรู้ได้ว่าจะยุติได้เมื่อไร

จากการที่สหรัฐฯ ส่งกองกำลังอเมริกันเพิ่มในเวียดนามได้สูงสุดในปี ค.ศ.1969 แต่เวียดกงเลือกใช้ยุทธวิธีการรบแบบกองโจรเข้มข้นมีผลให้ทหารอเมริกันเสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก คนอเมริกันติดตามความเป็นไปของสงครามเวียดนาม

โดยเฉพาะจากการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ทำให้ได้เห็นความรุนแรงของสงคราม ความเสียหายของทรัพย์สิน การบาดเจ็บและความตายของทหาร มีผลทำให้คนอเมริกันมีแนวคิดต่อการเข้าร่วมสงครามเวียดนามแบ่งแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกต่อต้านสหรัฐฯ ในการเข้าร่วมสงครามเวียดนามหรือพวกต่อต้านสงครามหรือกลุ่มนกพิราบอันเป็นสัญลักษณ์แห่งความสงบ และกลุ่มที่สองสนับสนุนสหรัฐฯ ในการเข้าร่วมในสงครามเวียดนามหรือกลุ่มเหยี่ยว เป็นสัญลักษณ์ของคนผู้กระหายสงคราม (อรพินท์ ปานนาค, 2554, หน้า 397)

กลุ่มต่อต้านสหรัฐฯ ในการเข้าร่วมสงครามเวียดนามมีเหตุการณ์ต่อต้าน ดังนี้ (อรพินท์ ปานนาค, 2554, หน้า 398)

1. สงครามเวียดนามคือสงครามกลางเมือง (civil war) เป็นการสู้รบกันระหว่างคนเวียดนามเพื่อจัดตั้งรัฐบาลเลือกรูปแบบการปกครองในดินแดนเวียดนาม สหรัฐฯ ไม่ควรเข้าแทรกแซงในสงคราม

2. การแทรกแซงของสหรัฐฯ ทำให้สงครามขยายตัวเพราะสหรัฐฯ ให้การสนับสนุนเวียดนามใต้ เวียดนามเหนือต่อต้านสหรัฐฯ เพราะต้องการยุติการสนับสนุนที่สหรัฐฯ ให้แก่เวียดนามใต้และรวมชาติเวียดนามเป็นหนึ่งเดียว เวียดนามเหนือสนับสนุนเวียดกงในเวียดนามใต้โดยส่งกองกำลังและอาวุธผ่านลาวและกัมพูชา มีผลให้การสู้รบขยายจากเวียดนามใต้เข้าเวียดนามเหนือ ลาว และกัมพูชา

3. สหรัฐฯ ไม่ใช่ตำรวจโลก

4. การแทรกแซงของสหรัฐฯ ในสงครามเวียดนาม สหรัฐฯ มีแต่เสียคือชีวิตทหารอเมริกันและเงินจำนวนมหาศาลในกิจการสงคราม

5. รัฐบาลเวียดนามใต้เป็นรัฐบาลทหารชอบกระทำทุจริต กดขี่ข่มเหงประชาชน ขึ้นมีอำนาจโดยไม่ชอบธรรม สหรัฐฯ ไม่ควรให้การสนับสนุน และควรถอนตัวจากการร่วมรบในสงครามเวียดนาม

ส่วนกลุ่มสนับสนุนสหรัฐฯ ในการเข้าร่วมในสงครามเวียดนามมีเหตุการณ์สนับสนุน ดังนี้ (อรพินท์ ปานนาค, 2554, หน้า 398)

1. ให้เวียดนามใต้คงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย

2. หยุดการก้าวร้าวของลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นหน้าที่ของสหรัฐฯ ผู้นำโลกเสรี

3. การทิ้งระเบิดในเวียดนามเหนือเป็นการตัดความช่วยเหลือของเวียดนามเหนือที่ให้แก่เวียดกง สงครามเวียดนามจะยุติโดยเร็ว โดยเวียดนามเหนือและเวียดกงแพ้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะรอดพ้นจากการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์

ภาพที่ 9 การต่อต้านและสนับสนุนปฏิบัติการสงครามเวียดนามของสหรัฐฯ ในปี ค.ศ.1969

ที่มาภาพ: Daley, 2018, p. 1 & Rohn, 2013, p. 1

ประธานาธิบดีจอห์นสันยังคงยืนยันในความสามารถจัดการในกิจการต่างประเทศ (สหรัฐฯ ร่วมรบในสงครามเวียดนาม) และในกิจการภายในประเทศ (ปฏิรูปภายใต้นโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่) ไปพร้อม ๆ กันได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ผลที่ออกมา คือ ล้มเหลว ภายในสหรัฐฯ ภาวะเงินเฟ้อปรากฏชัด ในช่วงต้นทศวรรษ 1960 ภาวะเงินเฟ้อเพียง 2% เพิ่มขึ้นเป็น 3% ในปี ค.ศ.1967 4% ในปี ค.ศ.1968 และ 6% ในปี ค.ศ.1969 (Schulman, 1995, p. 235) ทำให้เศรษฐกิจของสหรัฐฯ อยู่ในภาวะถดถอยขึ้นอีกนับตั้งแต่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ (Great Depression) ในช่วงทศวรรษ 1930

การเข้าร่วมสงครามเวียดนามของสหรัฐฯ ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจขึ้น ส่งผลให้เกิดความวุ่นวายภายในประเทศ และการดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ไม่สามารถกระทำได้เท่าที่ควร ทำให้ประธานาธิบดีจอห์นสันไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งในปี ค.ศ.1968 ด้วยแรงกดดันของปัญหาภายในประเทศที่มีการแตกแยก วุ่นวายและประท้วง ด้วยเหตุการณ์แบ่งแยก

เหยียดผิวของคนอเมริกัน ปัญหาสังคมรอกการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง งบประมาณการใช้จ่ายเงินวิกฤตต้องใช้เพื่อแก้ไขปัญหาสังคมภายในประเทศควบคู่ไปกับการใช้เพื่อกิจการสงครามเวียดนาม ทั้งถูกโจมตีว่าเป็นผู้นำสหรัฐฯ เข้าร่วมในสงครามนำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตทหาร พลเรือนอเมริกาและสูญเสียเงินจำนวนมหาศาล สงครามขยายตัวออกไม่สามารถปราบปรามคอมมิวนิสต์และไม่สามารถยุติสงครามได้ บทบาทของสหรัฐฯ ในสงครามเวียดนามคนอเมริกันแตกแยกมีทั้งให้การสนับสนุนและต่อต้านด้วยแรงกดดันของปัญหาภายในประเทศเป็นเหตุให้ในวันที่ 31 มีนาคม ค.ศ.1968 ประธานาธิบดีจอห์นสันประกาศไม่ลงสมัครรับการเลือกตั้งในปี ค.ศ.1968 เพื่อให้เกิดความสามัคคีแก่คนในชาติที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาทั้งปวง ประธานาธิบดีจอห์นสันใช้เวลาในปี ค.ศ.1968 ที่เหลือแสวงหาแนวทางเจรจาเพื่อลดระดับการสู้รบและยุติสงครามเวียดนาม ผลการดำเนินการคือมีการเจรจาระหว่างตัวแทนสหรัฐฯ และตัวแทนเวียดนามเหนืออย่างเป็นทางการครั้งแรกที่กรุงปารีสในวันที่ 10 พฤษภาคม ค.ศ. 1968 การเจรจาไม่บรรลุเป้าหมาย ประธานาธิบดีจอห์นสันแสดงท่าทีผลักดันให้มีการเจรจาระหว่างกันและไฟฟาสันติภาพโดยประกาศหยุดการทิ้งระเบิดและหยุดปฏิบัติการโจมตีในดินแดนเวียดนามเหนือในวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ.1968 ส่งผลให้มีการเปิดการเจรจากันระหว่างตัวแทนสหรัฐฯ เวียดนามเหนือ เวียดนามกง และเวียดนามใต้ ที่กรุงปารีสในเดือนมีนาคม ค.ศ.1969 (สมัยประธานาธิบดีริชาร์ด เอ็ม. นิกสัน) (อรพินท์ ปานนาค, 2554, หน้า 400-401)

4. ผลกระทบทางการเมืองที่เกิดขึ้นในยุคของลินดอน บี. จอห์นสัน จากการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่สู่ความล้มเหลวในสงครามเวียดนามของสหรัฐฯ

สงครามเวียดนามมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสหรัฐฯ ในทางเศรษฐกิจค่าใช้จ่ายในสงครามเมื่อถึง ปี ค.ศ.1966 สูงถึงเดือนละ 2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของสหรัฐฯ อย่างสำคัญ คือ ก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อและความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจในที่สุดไม่สามารถจะควบคุมได้ ประธานาธิบดีจอห์นสันต้องการที่ดำเนินทั้งนโยบายปฏิรูปภายในและนโยบายสงครามไปพร้อม ๆ กัน แต่จากการดำเนินมาตรการลดภาษี เพิ่มการใช้จ่ายเพื่อกิจการสวัสดิการและการใช้จ่ายเพื่อการทหารที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ในที่สุดแล้วการผลิตภายในประเทศไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างเต็มที่ ผลก็คือภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง (วิวัฒน์ มุ่งการดี, 2533, หน้า 387-388) ประธานาธิบดีจอห์นสันไม่ต้องการที่จะเพิ่มภาษี ด้วยเหตุผลส่วนหนึ่งเพราะไม่ปรารถนาที่จะให้ค่าใช้จ่ายในสงครามเป็นที่เปิดเผยทั่วไป แต่ในที่สุดเมื่อภาวะเงินเฟ้ออยู่ในภาวะที่ไม่อาจจะควบคุมได้ รัฐสภาได้เข้ามาแทรกแซงด้วยการตัดงบประมาณสำหรับนโยบายปฏิรูปภายในของประธานาธิบดีจอห์นสัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือประธานาธิบดีจอห์นสันไม่สามารถที่จะบรรลุเป้าประสงค์ทั้งสองประการไปพร้อม ๆ กันได้

ผลกระทบที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นก็คือผลกระทบทางการเมือง (วิวัฒน์ มุ่งการดี, 2533, หน้า 388) ในที่สุดแล้วก่อให้เกิดการสูญเสียความเห็นพ้องในแนวนโยบายต่างประเทศและสันคลอนความเชื่อมั่นของคนอเมริกันที่มีต่อรัฐบาลและผู้นำของตน เป็นที่ปรากฏในภายหลังเมื่อมีการเปิดเผยเอกสารลับของกระทรวงกลาโหมเมื่อปี ค.ศ.1971 ว่าประธานาธิบดีจอห์นสันมีแผนที่จะใช้วิธีการรุนแรงตอบโต้ต่อเวียดนามเหนือมาตั้งแต่ก่อนที่จะเกิดกรณีอ่าวตังเกี๋ย ค.ศ.1964 เสียอีก โดยเฉพาะในกรณีของการขออำนาจจากรัฐสภาภายหลังเหตุการณ์ “ยั่วยุ” ในอ่าวตังเกี๋ยครั้งนี้ประธานาธิบดีตั้งใจที่จะไม่ให้รัฐสภาได้รับรู้รายละเอียด (เช่นกรณีที่เราพิฆาตที่ถูกโจมตีตามที่ได้กล่าวอ้างนั้นได้เข้าไปปฏิบัติการจากรัฐบาลในน้ำนอง) เพื่อว่ารัฐสภาจะได้เปิด “ไฟเขียว” ให้ประธานาธิบดีมีอิสระอย่างเต็มที่ในการดำเนินการในเวียดนาม การกระทำเช่นนี้ต่อมาก่อให้เกิดข้อถกเถียงเกี่ยวกับการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร และนำไปสู่การเข้ามาบีบบังคับเพิ่มมากขึ้นของรัฐสภาในการควบคุมการดำเนินงานของประธานาธิบดีในช่วงสมัยต่อจากประธานาธิบดีจอห์นสัน

การเข้าสู่สงครามเวียดนามทำให้ต้องใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลในการทำสงคราม ส่งผลให้เกิดภาวะเงินเฟ้อและความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจในที่สุดไม่สามารถจะควบคุมได้ และการดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ก็ไม่สามารถทำได้ พร้อมกับการทำสงครามเวียดนามในเวลาเดียวกัน ส่งผลให้ไม่อาจจะนำความสำเร็จมาสู่ทั้งนโยบายภายในและ นโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ

5. บทสรุปของการดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่และการเข้าร่วมสงครามเวียดนามของสหรัฐอเมริกา

การนำเสนอบทความนี้ ทำให้เห็นภาพของนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่และการเข้าสู่สงครามเวียดนามของสหรัฐอเมริกาในสมัยประธานาธิบดีลินดอน บี. จอห์นสัน ระหว่างปี ค.ศ.1965-1969 เป็นช่วงเวลาทีนโยบายภายในประเทศถูกนำมาใช้ร่วมกับนโยบายต่างประเทศ โดยเฉพาะการเข้าร่วมสงครามเวียดนามเต็มรูปแบบของสหรัฐอเมริกา นโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ผลักดันให้เศรษฐกิจภายในประเทศเฟื่องฟู สามารถที่จะนำงบประมาณและทรัพยากรทางการทหารเข้าไปสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ในสงครามเวียดนาม ซึ่งนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ (The Great Society) ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้ “ข้อตกลงใหม่” (New Deal) มีเป้าหมายที่จะลดความไม่เท่าเทียมกันที่ยังมีอยู่ในสังคมสหรัฐอเมริกา การดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่อยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่เรียกว่า “ฉันทามติแห่งเสรีนิยม” (Liberal Consensus) คือ ข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนในอเมริกาที่ต้องการให้รัฐบาลกลางสหรัฐฯ ดำเนินอย่างต่อเนื่องช่วงที่ประธานาธิบดีจอห์นสันกำลังดำเนินการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ในสหรัฐฯ ขณะเดียวกันก็เกิดความวุ่นวายในระหว่างประเทศ คือ การปะทุของสงครามเวียดนาม ทำให้ลัทธิคอมมิวนิสต์ขยายตัวออกไปอีก ทำให้สหรัฐฯ ต้องเข้าไปหยุดยั้งการแพร่ขยายคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการสกัดกั้นคอมมิวนิสต์ (Containment Policy) ที่อยู่บนพื้นฐานของฉันทามติแห่งเสรีนิยมเช่นกัน ทำให้ประธานาธิบดีจอห์นสันขอให้รัฐสภาอนุมัติให้สหรัฐฯ เข้าสู่สงครามเวียดนาม และรัฐสภาก็อนุมัติตามคำขอของประธานาธิบดีจอห์นสัน ส่งผลให้การดำเนินนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ต้องขัดชะงักลงที่สุดในที่สุด

จากการที่ประธานาธิบดีจอห์นสันดำเนินนโยบายภายในประเทศเรื่องการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่และดำเนินนโยบายต่างประเทศเรื่องการทำสงครามเวียดนามไปพร้อมๆ กัน ทำให้ต้องใช้เงินจำนวนมหาศาล ส่งผลให้เกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรงของเศรษฐกิจสหรัฐฯ โดยเฉพาะในปี ค.ศ.1969 อัตราเงินเฟ้อสูงถึง 6% ทำให้ประธานาธิบดีจอห์นสันไม่มีโอกาสที่จะผลักดันนโยบายการสร้างสังคมที่ยิ่งใหญ่ได้อย่างเต็มที่ จนกระทั่งในที่สุดแล้วไม่อาจจะนำความสำเร็จมาสู่ทั้งนโยบายภายในและนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชิต สุนทโรทยาน. (2526). *เอกสารลับ เพ้นตากอนในสงครามเวียดนาม*. กรุงเทพฯ: ราชสาส์น.
- ธนู แก้วโอภาส. (2541). *สงครามแห่งศตวรรษที่ 20* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ลอจิก.
- ธนู แก้วโอภาส. (2544). *เหตุการณ์สำคัญที่สุดของโลกในศตวรรษที่ 20 ศตวรรษแห่งสงคราม*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- วิวัฒน์ มุ่งการดี. (2529). *การต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา: ปฏิสัมพันธ์หลัก*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิวัฒน์ มุ่งการดี. (2533). *นโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา: โครงสร้าง กระบวนการ และรูปแบบ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิลปชัย กฤษณามระ. (2517). *เอกสารลับเพนตากอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สัญฐาน.
- สมร นิติพันธ์ปะภาศ. (2553). *ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ค.ศ.1945-ปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สรวิศ ชัยนาม. (2552). *จักรวรรดิอเมริกา : ประวัติศาสตร์แบบทวนกระแส อัตลักษณ์ ชีวอำนาจ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุสรณ์ ลีมนณี. (2555). *ทฤษฎีเศรษฐกิจการเมืองยุคปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรพินท์ ปานนาค. (2547). *ประวัติศาสตร์การทูตสหรัฐอเมริกา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรพินท์ ปานนาค. 2554. *ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกาในคริสต์ศตวรรษที่ 20* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

- Burns, James MacGregor. (Ed). (1968). *To Heal and to Build: The Programs of President Lyndon B. Johnson*. New York: McGraw-Hill.
- Divine, Robert A. (1979). *Since 1945: Politics and Diplomacy in Recent American History* (2nd ed.). New York: John Wiley and Sons.
- Gaddis, John Lewis. (2005). *Strategies of Containment: A Critical Appraisal of American National Security Policy during the Cold War*. Oxford: Oxford University Press.
- Hodgson, Godfrey. (2005). *America in Our Time: From World War II to Nixon What Happened and Why*. New Jersey: Princeton University Press.
- Hofstadter, Richard, William Miller & Daniel Aaron. (1972). *The United States: A World Power Part 2* (3rd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Mowry, George E. & Blaine A. Brownell. (1981). *The Urban Nation 1920-1980 (American Century Series)*. New York: Hill and Wang.
- Schandler, Herbert Y. (1977). *The Unmaking of a President Lyndon Johnson and Vietnam*. New Jersey: Princeton University Press.
- Schulman, Bruce J. (1995). *Lyndon B. Johnson and American Liberalism A Brief Biography with Documents*. New York: St.Martin's Press.

ออนไลน์

- Amadeo, Kimberly. (2018, April 7). New Deal Summary, Programs, Policies, and Its Success. Retrieved from <https://www.thebalance.com/fdr-and-the-new-deal-programs-timeline-did-it-work-3305598>
- Bass, Jared Cameron. (2018, April 13) . The Higher Education Act of 1965. Retrieved from <https://www.newamerica.org/education-policy/reports/higher-education-act-1965/introduction/>
- Daley, Richard J. (2018, July 11) . Vietnam War A Changing Society. Retrieved from <https://rjd.library.uic.edu/vietnam/>
- Dwivedi, Harshit. (2012, November 30). Concept of Keynesian Economics [General Studies India]. Retrieved from <http://www.padmad.org/2012/11/concept-of-keynesian-economics.html>
- Explore Indochina. (2015, June 29). Ho Chi Minh Trail Before and Now Photos [Explore Indochina]. Retrieved from <https://www.exploreindochina.com/blog/14-ho-chi-minh-trail-before-and-now-photos>
- Glass, Andrew. (2017, June 8) . LBJ signs Voting Rights Act, Aug. 6, 1965. Retrieved from <https://www.politico.com/story/2017/08/06/lbj-signs-voting-rights-act-aug-6-1965-241256>
- Harry S. Truman Presidential Library & Museum. (1965, July 30). President Lyndon B. Johnson Signs Medicare Bill Retrieved from <https://www.trumanlibrary.org/anniversaries/medicarebill.htm>
- Kennan, George F. (1 9 4 7 , July) . The Sources of Soviet Conduct. Retrieved from <https://www.foreignaffairs.com/articles/russian-federation/1947-07-01/sources-soviet-conduct>
- Kennan, George F. (1951). *American Diplomacy 1900-1954*. Chicago: University of Chicago Press.
- Kratz, Jessie. (2014, July 15). On exhibit: Gulf of Tonkin Resolution [the U.S. National Archives]. Retrieved from <https://prologue.blogs.archives.gov/2014/07/15/on-exhibit-gulf-of-tonkin-resolution/>
- Lemieux Scott. (2018, April 9). The Imaginary Liberal Consensus [Lawyer, Guns & Money]. Retrieved from <http://www.lawyersgunsmoneyblog.com/2018/04/imaginary-liberal-consensus>
- Quote Master. (2018, July 1). Keynesian Economics [Quotes about Keynesian Economics]. Retrieved from <https://www.quotemaster.org/keynesian+economics#&gid=1&pid=6>
- Rare Historical Photos. (2018, July 10). Vietnam War: The Early Years, 1965-1967. Retrieved from

<https://rarehistoricalphotos.com/vietnam-war-the-early-years-1965-1967/>

Rohn, Alan. (2013, September 8). Vietnam War protests.

Paterson, Thomas G. (Ed). (1973). *Containment and the Cold War: American Foreign Policy Since 1945*. Reading, Mass: Addison-Wesley Publishing Company.

Retrieved from <https://thevietnamwar.info/vietnam-war-protests/>

Silverstone, Marc J. (2018, February 23). It's Time for Congress to Wrest Its War-Making Authority Back From the President. Retrieved from https://www.washingtonpost.com/news/made-by-history/wp/2018/02/23/its-time-for-congress-to-wrest-its-war-making-authority-back-from-the-president/?utm_term=.29a80968fb85

United States History. (2018, July 4). The Domino Theory. Retrieved from <https://www.u-s-history.com/pages/h1965.html>